

Pravidelná rubrika OJKT:

PŘEDSTAVUJEME OBCE NAŠEHO REGIONU

Vítáme Vás v obci Loučky!

Loučky jsou jedna z menších obcí ležících v Geoparku Český ráj v nadmořské výšce 424 m n. m. mezi městy Turnov a Železný Brod, v těsném sousedství Klokočských, Betlémských a Besedických skal. Rozloha obce je 165 ha. Velkou část území tvoří zemědělská půda (121,7 ha) a lesy (30,9 ha), zbývající plocha je zastavěná (2,0 ha). V obci stojí 72 domů a žije 163 obyvatel s trvalým pobytem. Jednu třetinu domů využívají chalupáři. Obci slouží veřejný vodovod, plynovod a části obce dešťová kanalizace. Mezi významné dominanty obce patří vedle státem chráněné lípy srdčité kostel sv. Antonína Paduánského, budova školy a poloroubená budova sokolovny.

I když obec leží v blízkosti velmi exponovaných lokalit pravěkého osídlení (v sousedství okolních skalních měst), o její nejstarší historii nemáme žádné doklady. Na katastru obce prozatím neproběhl ani žádný archeologický výzkum. Shovívavý úsměv vyvolává pověst o původu názvu obce – „může“ za něj hluchý stařeček, který štípající na návsi borové louče, odpověděl na otázku po jménu obce, co dělá

Střed obce Loučky

– „Loučky, holečku, loučky“. Loučky byly pravděpodobně založeny mýtičí lesů nebo uhlířů. Výraz „loučka“ totiž původně označoval promýcené borové lesy. Historie obce sahá do 15. století. První písemná zmínka pochází z roku 1499. Šlechtické majitele obce bychom našli mezi Markvartici – pány z Valdštejna a Vartemberka. K nejvýznamnějším majitelům obce patřil od r. 1623 Albrecht z Valdštejna. Ten už roku 1628 udělil panství rohozecké a zámek skalský (Malá Skála) s 28 vesnicemi (včetně Louček) a vším příslušenstvím v manství pod léno Mikuláši Desfours. Po příslušnících rodu Desfours se na počátku 19. století ujímá maloskalského panství textilní podnikatel František Zachariáš Römisch, po něm se v roce 1866 dostává do rukou svobodného pána Ludvíka Oppenheimer a roku 1903 kupuje maloskalský velkostatek dr. Vilém Medinger. Roku 1850 jsou Loučky vedeny jako katastrální obec v okrese Železný

Brod, v letech 1869-1950 jako obec okresu Semily. V roce 1922 patřila k Loučkám obec Hamštejn a horní část Koberov. Loučky existovaly jako samostatná obec do roku 1960. Dne 13. června 1960 byly Loučky spojeny s obcí Klokočí v obec Klokočské Loučky patřící k okresu Semily. Pro sloučení mluvilo bezprostřední sousedství obcí, dobré komunikační spojení (28. 8. 1960 tu projel první linkový autobus na trase Turnov-Besedice-Železný Brod) a snaha o společné řešení zemědělských problémů. Obec Klokočské Loučky přetrvala až do 1. 9. 1990, kdy referendum rozdělilo obce opět na dvě samostatné jednotky – Klokočí a Loučky. Polistopadová historie Louček je spjata s osobou starosty Jana Veleho a místostarostky Lenky Kvintusové. V historických pramenech najdeme obec pod celou řadou názvů – k odlišení od Sekyrkových Louček byly označovány jako Loučky v lese, Loučky Zadní, Loučky Kostelní nebo Loučky u Besedíc.

Kostel sv. Antonína kolem r. 1890

Foto Jan Šimon

Ne přehlédnutelnou dominantou Louček je **kostel sv.**

Antonína Paduánského, patrona manželství, rodiny, ochránce dětí, žen a milenců, mohutná stavba orientovaná severovýchodním směrem a situovaná do středu obce, provedená v pozdně barokním slohu s trojbokým presbytářem a lodí s plochým stropem. Na východní straně přiléhá k presbytáři sakristie. Stavbu charakterizuje robustní hranolovitá věž zakončená polygonální helmicí, která se tyčí nad severním vstupním průčelím kostela. Současně s kostelem byl založen hřbitov, ohraničený až v roce 1831 pískovcovou štukovou zdí. Nejstarší dochovaný náhrobek hřbitova, reliéfně zdobený pískovcový sokl zakončený litinovým křížem s nečitelnou tabulkou, je prací lidového kameníka Josefa Zemana. Z mobiliáře kostela vynikají dva barokní soubory *Křížové cesty* a obraz *Ukřižovaného* na kazatelně (barokní malby z druhé poloviny 18. století). O něco starší je obraz *sv. Antonína Paduánského*, připisovaný turnovskému malíři Janu Jiřímu Hertlovi (? – 1734), který světce zobrazil s dítětem a dvěma bílými liliemi. Celou kompozici vyvažují tři hlavičky andělů. Obraz sv. Víta je naopak mladší a maloval ho František Maischeider (1830-1890), rodák ze Železného Brodu. Světec zobrazený na břehu moře drží v rukou palmovou ratolest, zavřenou knihu a kohouta, atributy charakterizující sv. Víta. Nad hlavou má vavřínový věnec, který přidržuje dvojice andělů. Zajímavá je i klasicistní dřevěná křtitelnice (kol. r. 1800). Památce obětí první světové války je zasvěcen jeden z postranních oltářů – *oltář Piety*. Jména všech padlých občanů Lou-

ček a okolních obcí si můžete přečíst na pamětní desce umístěné na zdi kostela.

O vzniku kostela se traduje zajímavá legenda. Podle ní vrchnost rozhodla o stavbě dvou kostelů – v Železném Brodě na místě zvaném Na Poušti a v Besedicích. Loučky v těchto záměrech k lýtosti místních nehrály žádnou roli. A tak se zrodil plán pro jednu z tmavých nocí nadcházející zimy. V Loučkách zapřáhli do saní, naložili v Besedicích připravený stavební materiál a všechno převezli do Louček. Ráno se pak rychle roznesla zvěst o zázraku připisovaném P. Marii. Při noční loupeži byly zaměněny i stavební plány, takže proto dnes v Železném Brodě stojí kostel menší a v Loučkách větší. Paní hraběnka Antonie Desfours, rozená Černínová, sídlící na Hrubém Rohozci, už „zázrak“ nezměnila. Spokojila se s tím, že nový kostel bude vidět z okna rohozeckého zámu. Jen v tom případě byla ochotná přispět na stavební náklady. Tak se stalo, že základní kámen nového svatostánku byl položen v Loučkách, a to ještě za panování císaře Josefa II., roku 1787. Tolik lidové podání.

V dostupných materiálech popisujících vznik kostela se údaje k samotné stavbě v některých bodech rozcházejí. Za nejpřesnější a nejhodnověrnější lze považovat zjištění, která vycházejí z dnes nezvěstné „Pamětní knihy fary Loučecké“. Kostel a fara v Loučkách byly založeny královským českým náboženským fondem jako lokálie nově vzniklé farní osady, kterou tvořily obce: Koberovy, Hamštejn, Loučky, Besedice, Michovka, Vranové, Zbirohy, Klokočí, Prackov, Rakousy, část Rohlin, Smrčí a Vesec. Celá stavba, podle farní kroniky financovaná ze státní solní pokladny v celkové výši 7 tisíc zlatých, trvala plných šest let. Na zdivo byly použity pískovcové štuky, které se lámaly a dovážely z besedického lomu. Z Besedic, z tamějšího revíru, bylo dováženo i potřebné dřevo. Kostel vysvětil 18. března 1793 biskupský vikář P. Jan Chaloupka, farář jenišovický, který v roce 1787 posvětil i základní kámen. Informaci o stavbě a vysvěcení kostela najdeme i na stránkách

Zvon sv. Antonína

Dlaskovy kroniky. Hruborohozecká vrchnost se dle zápisu ve farní kronice přihlásila dobrovolně k loučeckému kostelu jako jeho nový patron až v roce 1802. Nebyla tedy zakladatelem kostela ani původním donátorem.

Dva různé údaje se týkají i počtu kostelních zvonů. Zatímco ve farní kronice jsou velmi podrobně popsány zvony dva – menší z r. 1806 pořízený novým patronem kostela Františkem Antonínem Desfours a druhý (zřejmě větší) z roku 1862 pořízený samotnou obcí, v popise požáru kostela (Pojizerské listy z r. 1915) se mluví o zvonech čtyřech. Možné je, že třetí zvon byl osazen v hlavní věži mnohem později a farní kronika už tuto událost nezachytila, a čtvrtý,

nejmenší zvon, mohl být zavěšen na sanktusové vížce na východní straně kostela.

Reprodukované nápisy z původních kostelních zvonů:

„Zbožný, Bohu a svatým oddaný, ke svým laskavý, nejjasnější pán, pan František Antonín hrabě Des Fours z Mont et Adienville, pán na Hrubém a Malém Rohozci, Smržovce, Jílovém atd. ku cti sv. Antonína z Padovy a sv. Mučedníků Jana a Pavla přičiněním Pátera Františka Václava Kitla, lokalisty v Loučkách, dodala Anna Kühnerová r. 1806.“ (menší zvon)

„Osada Loučecká, t. j. Loučka, Klokoč a Rakousa vlastním nákladem tento zvon ke cti a chvále pana patrona Vincence, hraběte Des Fours-Walderode a Pátera Františka Mišáka, faráře Loučeckého, Josefem Eduardem Paulem, zvonařem v Liberci, uliti jest dala léta Páně 1862“ (větší zvon).

Úlomek z tohoto zvonu, dnes prezentovaný v expozici Výstavního zastavení, byl nalezen na zahradě fary. Je na něm výslovně uvedeno, že měl (jako ostatně všechny zvony) ochraňovat před bouřkou.

V roce 1934 byly pro kostel sv. Antonína pořízeny dva nové zvony a sanktusník. Větší zvon „sv. Václav“ a menší zvon „sv. Antonín“ jsou umístěny v hlavní věži kostela. Oba ulil zvonař Rudolf Perner z Českých Budějovic. Zvony financovaly soukromé osoby. Sv. Antonína „*Věnoval L. B. z lásky k svaté církvi katolické kostelu sv. Antonína v Loučkách*“.

„*Sv. Václav pořízen z jubilejního daru Josefa Bukvice chalupníka v Loučkách*“. V nápisu je připomenuto i milénium „sv. Václava v r. 1929“. Sanktusník, zřejmě též „sv. Václav“ (není možno pro nepřístupnost místa ohledat druhou stranu zvonu) „*ulil Oktáv zvonař Winter v Broumově*“. I když se nejedná o zvony původní, jsou všechny tři dnes výjimečné svým „stářím“ a zachovaly se jako ojedinělý doklad práce obou zvonařských dílen. Většina jejich „sourozenců“ z českých kostelů byla totiž zrekvírována a roztavena na kanóny za 2. světové války. V Loučkách zvony „přežily“ podle tradovaného podání údajně ukryty v jedné hrobce hřbitova. Druhá verze říká, že byly zašalovány prkeným krytem v mezipatře věže kostela. Nad zvony, o patro výše, se skrývá nádherný stroj kostelních věžních hodin,

Z Pojizerských listů se dále dovídáme, že nové varhany pořídili farníci v roce 1911, zpráva o stavbě nové fary je z roku 1914. Retrospektivní zápis v obecní kronice z roku 1958 praví: „*Ve druhém roce první světové války, dne 6. června 1915, kostel úplně vyhořel. Zůstaly pouze očázené zdi. Hasit neměl kdo, všichni muži byli v Semilech u odvodu. Vynesena a zachráněna byla jen socha sv. Antonína a několik drobností*.“ Současně s kostelem vyhořelo několik dalších domů (čp. 17, 36 a 61). Na této tragédii se podepsaly nejen válečné události, ale i velký nedostatek vody v obci.

Z článku z Pojizerských listů, který byl otištěn bezprostředně po této tragické události, ale jasně vyplývá, že požár vznikl lidskou neopatrností, od sirky nebo nedopalku cigarety, které odhodil přímo ve věži kostela někdo z nejmladší generace, která zastupovala dospělého zvoniáka. Tradovaná verze, že všichni muži byli u odvodu (ale řada jich byla už na frontě), není pravdivá. U odvodu byl pouze ředitel kůru učitel Fran-

tišek Hásek s klíči od kůru v kapse. Hašení požáru se účastnily všechny hasičské sbory z okolí včetně loučeckého, a dokonce i několik vojáků z turnovské posádky. Tragédií bylo, že požár byl zpozorován příliš pozdě, kdy už celá věž hořela. Vzhledem k tomu, že oheň bezprostředně ohrožoval i okolní domy a hašení kostela se zdálo marné, snažili se hasiči zachránit z pochopitelných důvodů hlavně soukromé majetky. I tak škody v obci byly veliké. Jak uvádí školní kronika, katolické bohoslužby se po požáru konaly v provizorní modlitebně, která byla zřízena ve škole. Tam byly slavnostní mši zahájeny školní roky 1915 – 1918. Oprava kostela ze sbírek věřících byla dokončena pravděpodobně až v roce 1921. Od roku 2009 mohla být díky finančním dotacím Ministerstva kultury ČR, příspěvkům okolních obcí a darům jednotlivců realizována postupná rekonstrukce střechy kostela. Výměna krytiny helmice věže, oprava „sanktusníku“ (malé věže) a oprava střechy nad presbytářem.

Pravidelná mše svatá se v loučeckém kostele koná každou neděli v 11 hodin dopoledne. Na svátek sv. Antonína 13. června se slavila v obci pouť, o týden později posvícení.

Loučecký betlém (původně mechanický), stavěný v kostele sv. Antonína, měl mohutné terasovité uspořádání na zvláštní poschodové dřevěné konstrukci. Ve skutečnosti se ale jedná o dva odlišné soubory betlémových figur. Menší, a pravděpodobně starší soubor, jehož řezbářské zpracování prozrazuje znalost díla významného řezbáře železnobrodského regionu *Josefa Salaby z Dlouhého*, (tvořil v 70. a 80. letech 19. století), zahrnuje Svatou rodinu s klaněním Tří králů.

K této menší části byl postupně dotvářen druhý, větší soubor, který se skládá cca z 80 lidských postav a figur zvířat (osel, krávy, býček, tři velbloudi, slon a víc než stohlavé stádo ovcí). Autor, pro nás dnes neznámý, se projevil jako velmi zručný řezbář. Vodítkem k jeho identifikaci by možná mohl být monogram „CR“, který najdeme na opasku myslivce. Postavy, ve

Loučecký betlém

velikosti cca 13–16 cm na výšku (u stojících postav), s ušlechtilým vzezřením, dobře modelované a s vyváženými proporcemi, prozrazují inspiraci autora betlémovými figurkami kralických betlémů. K obvyklým typům figur – pastýřům, „darovníkům a darovnicím“ s košíky, taškami a nůšemi, muzikantům, myslivcům, vinařům, rybářovi, kominíkovi, poustevníkovi, andělovi s Gloria ze scény Zvěstování pastýřům – přidal řezbář figury další, méně obvyklé – např. mlynáře u větrného mlýna a kolovrátkáře. Tuto část lze datovat do první třetiny 20. století. Na fotografii původní instalace je vidět mohutné pozadí - město Betlém s domy a paláci, vše dotvořené bohatou zelení a stromy. Z této části se bohužel téměř nic nezachovalo. Stejně tak byla zničena i celá me-

chanika původně „chodícího“ betléma, ze které zbylo jen torzo. Dnes je betlém instalován v rovině na ploše cca 3 m² a k vidění celoročně ve Výstavním zastavení v budově bývalé školy.

Z historie tělocvičné jednoty Sokol Loučky

U zrodu tělocvičné jednoty Sokol Loučky stál nadšený sokol Josef Habr, truhlář z Besedic (čp. 18), který se do sokolského hnutí zapojil během svého působení mimo rodnou obec. Po návratu domů hledal vlivného spojence pro realizaci sokolských myšlenek. Našel ho v Loučkách

Ze sokolské slavnosti (před sokolovnou)

v řídicím učiteli Josefu Bergrovi. Tak se v Loučkách v hostinci Františka Bařtipána sešli 19. listopadu 1903 s řídicím Bergerem a truhlářem Habrem i starosta Louček Josef Matěcha, František Marek z Michovky, Josef Míksánek a František Saska (krejčí) - oba z Louček, aby rozhodli o založení tělocvičné jednoty Sokol. Všichni jmenovaní se stali členy zatímního výboru, vydali prohlášení k ustavení spolku a postarali se o jeho zřízení. Žádost o potvrzení stanov byla odeslána pražskému místopředsedovi 26. ledna 1904, které stanovily potvrdilo 26. února téhož roku. Jednota měla na začátku 17 členů z Louček, Besedic, Michovky, Koberov a Klokočí. Prvním starostou Sokola tehdy ještě Kostelních Louček byl zvolen řídicí učitel Josef Berger. Za první tělocvičnu posloužil hostinec u Bařtipánů, první tělocvičné nářadí odprodal Sokol Tatabity. Nejen k podpoře spolkové kasy rozhodl výbor hned v lednu 1904 o pokutách za používání němčiny ve výši 4 hal. za jedno německé slovo. Současně se vznikem Jednoty vznikla i sokolská knihovna a postupem doby přibývaly další odbory Sokola – velmi pracovitý odbor pěvecký a divadelní. Výčet všech cvičení a dalších sokolských podniků za uplynulé století – slavností, přednášek, akademií, divadelních představení v hospodských sálech i v přírodě (v Trhovce pod dnešní sokolovnou), bálů, šibřinek, mikulášských zábav a silvestrovských večerů by byl opravdu úctyhodný.

A našla se i konkurence v podobě nově založeného katolického spolku Orel, který získal část členstva hlavně z řad mladých dívek. Odpovědí na to bylo zřízení ženského odboru Sokola. Řada sokolů se nevrátila z bojišť první světové války a v březnu 1919 odchází na zasloužený odpočinek i řídicí učitel a první sokolský starosta Josef Berger. Novým starostou je zvolen zakladatel spolku Josef Habr a do Louček přichází nový řídicí učitel František Hořák, aby jako náčelník Jednoty a jednatel spolku začal psát novou bohatou kapitolu sokolské historie. Především pak s Hořákovým jménem je spjato vybudování místní sokolovny.

K dalším velkým úspěchům Jednoty v meziválečném období patří uspořádání sletu Sokolské župy Ještědské, který se konal „za krásného počasí a velké účasti obecnstva 19. července 1931“. Slet byl přínosem i pro spolkovou pokladnu, zisk zapravil něco málo z dluhů, které zbyly po stavbě sokolovny. Stejnému účelu mělo sloužit i zřízení sokolského biografu v roce 1932, které neúnavně prosazoval František Hořák. Pamětníci vzpomínali nejen na celostátní slety (na sletovou daň si Jednota musela půjčit), ale i na okrskové sokolské cvičení z 22. května 1938, které narušila právě vyhlášená částečná mobilizace. To nejhorší však teprve přišlo s obsazením republiky a vyhlášením Protektorátu Čechy a Morava. Zavíraly se nejen sokolovny, ale pronásledovány a uvězněny byly i tisíce sokolů a sokolských funkcionářů, kteří se stali rukojmími nově nastolené okupační moci. I tato válka zanechala v sokolských řadách tisíce mrtvých. Loučky ztratily svého sokolského náčelníka Františka Hořáka, který se jako důstojník Československé armády zapojil stejně jako stovky dalších do domácího odboje a po zatčení v lednu 1943 se už nikdy nevrátil z jičínského gestapa. Dnes jeho jméno připomíná pamětní deska na průčelí sokolovny.

Sokol Loučky jako druhý nejstarší spolek obce obnovil svoji činnost v roce 1990. V čele Sokola se vystřídali starostové Květa Vajsová, která podporovala jednotu i finančně, dále František Saska, Ludmila Janusová a Jitka Votrubcová. Dnes je Sokol vedle místních hasičů hlavním organizátorem všech společensko-kulturních podniků v obci. Organizuje bály, diskotéky a společně s hasiči hlavně akce pro děti. I když se v sokolovně pravidelně nesportuje, mládež sokolovnu využívá k pohybu hlavně

Ze sokolského divadelního představení

v zimě k míčovým hrám. Prapor sportovců drží loučecí fotbalisté. Sál sokolovny si půjčují ke svým akcím i okolní obce.

Adaptace sokolovny v roce 2012 provedená nákladem 1 mil. 200 tisíc korun díky grantu z programu „Rozvoje venkova“ je určitě krásným a hlavně potřebným dárkem Loučkám a všem sokolům v předvečer 110. narozenin spolku a 90. narozenin jejich sokolovny.

Stavba sokolovny v Loučkách

O tom, jak se sokolovna „rodila“, se dočteme na stránkách školní kroniky (1923/1924):

„Řídící učitel František Hořák a Tonča Hořáková pracovali v Sokole všestranně. Cvičili, řídili divadlo a pěvecký odbor. Dali popud k vystavění sokolovny, kde by byla též tělocvična pro školu. Řídící učitel tlumočil tuto vzájemnost školy a Sokola veřejnosti a místní školní radě. Ta přijala tento návrh, ale o finanční podpoře ve formě nájemného dosud rozhodnuto nebylo. Sokolové, hlavně několik čilých bratří, pracovali v lomě v Besedicích na lámání kamene stavebního. Během jarních měsíců [1923] bylo nalámáno asi 24 kop kvádrů pískovcových. Sám učitel Hořák odpracoval v lomě 226 hodin.“

„Bratr architekt František Krásný z Prahy vykonal pochůzku na místě stavby a vypracoval Jednotě plán vyhovující moderním požadkům jak po stránce technické, tak po stránce estetické. Budova má míti ryze český ráz.“ Využitím materiálu z místního besedického lomu a zakomponováním tradičního roubeného průčelí se to architektovi určitě podařilo.

Při stavbě sokolovny se pochlapila generace dědů a otců těch, kteří v padesátých letech 20. století stavěli klokočsko-loučeckou silnici. Předpokládáme-li, že stavba byla zahájena někdy na jaře roku 1923 (slavnost vložení pamětních listin 7. června 1925 se konala až v průběhu stavby), dočkaly se Loučky své sokolovny za necelé dva roky.

Otevření sokolovny shrnula opět školní kronika (1925/1926):

„Dne 13. prosince 1925 byla otevřena v Loučkách Sokolovna. Vystavěna byla členstvem za těžkých podmínek. Rozpočet byl 224 tisíc korun. Jednota měla na počátku pouze 3 tisíce. Práce zdarma, oběti a dary činily 140 tisíc. Zbývá 70 tisíc dluh a 11 tisíc berní roční půjčky členstva. Rokem 1926 počíná se na zdejší škole vyučovati tělesné výchově pravidelně dle rozvrhu.“

Stavba sokolovny (1923 –1925)

Vedle těšení se na výsledek společné práce nastala celá řada nejen finančních problémů. Na stavbu přispěli i samotní sokolové. Pochybujeme o tom, že někdy dostali své peníze zpátky. Třicátá léta 20. století, poznamenaná hospodářskou krizí, ani následná léta válečná, neumožnila tyto závazky zapravit. Poslední stopy smazala léta poválečná. Nejen tím, že kolem poloviny 20. století končí tato sokolská generace i svou vlastní životní pouť. Ještě jednu podrobnost ze školní kroniky na závěr: na stavbě sokolovny byl používán i jeřáb z dílny sokolských „techniků a vynálezců“, který posloužil Loučkám ještě jednou při stavbě prvního vodovodu v l. 1926 – 1927. Ale to už by byla jiná kapitola.

K získání finančních prostředků měla přispět i edice vlastních pohlednic – momentek ze stavby, pořízená profesionálním fotografem, vydaná a prodávaná na podporu celé akce. Záslouhou tohoto zcela současného nápadu se dnes můžeme podívat na seriál obrázků z rozestavěné sokolovny.

A kde to všechno začalo? Na Kalichu! Tam, kde se lámal stavební kámen. Dnešní ochránci přírody by zcela jistě radost neměli, ale faktem zůstane, že sokolovna je postavena z materiálu, který pochází z jednoho z nejpamátnějších míst regionu!

Z historie Sboru dobrovolných hasičů Loučky

Už v dubnu roku 1887 se občané Louček, Besedic, Hamštejna, Michovky a Zbiroh rozhodli založit Sbor dobrovolných hasičů. Návrh stanov tohoto nového spolku byl schválen 23. října téhož roku. Ustavující valná hromada sboru se sešla 30. října 1887. Jejím hostitelem byl nově zvolený velitel sboru pan František Sýkora, rolník z čp. 19 v Loučkách. Do výboru byli dále zvoleni: František Hoření, František Vele, Josef Vele, Václav Maršálek, Josef Kopáňko, František Vocásek, Jan Židů, Vojtěch Mlejnek, Josef Matěcha a Josef Krušina. Činní členové uhradili vklad 1 zlatý s měsíčním příspěvkem 10 krejcarů. Tyto prostředky společně s příspěvky obcí, pojišťovny, zemského hasičského výboru a dary jednotlivců posloužily k zakoupení prvního vybavení sboru. Už o rok později (r. 1888) se mohl sbor pochlubit první dvoukolovou stříkačkou pořízenou za 360 zlatých. Kroj a výzbroj si každý člen musel pořídit sám. V témže roce vstoupil sbor do Okresní jednoty Železnobrodské. Do výbavy sboru přibyly hasičské hadice se spojkami, dvouhákové lezecké žebříky, háky a pochodně. O deset let později v r. 1898 vystavěla obec Loučky hasičské skladiště (zbrojnici) a sbor vyměnil starou stříkačku za novou trakařovou. K požárům sbor vyjížděl každoročně – úspěšně zasahoval nejen v Loučkách, ale i v obcích okolních. Prezentoval se i na společenských akcích – k nejvýznamnějším patřilo vystoupení na Jubilejní zemské výstavě v Praze v roce 1891. Velkou událostí se stalo zřízení „divadelního odboru“, který zahájil činnost 2. února 1897 slavnostní akademií a divadelním představením „Vodní družstvo“. Každoročně se pak konalo 4 až 6 představení, z jejichž výtěžku sbor přispíval na chudé děti, založil „pohřební pokladnu“ a pořizoval další potřebné vybavení. Další moderní čtyřkolovou stříkačku, kterou „opečovává“ dodnes, si sbor pořídil v roce 1924. Po elektrifikaci obce v roce 1928 a odstranění petrolejek z většiny hospodářství přece jen ubylo požárů a sbor se

Sbor dobrovolných hasičů (50. – 60. léta 20. století)

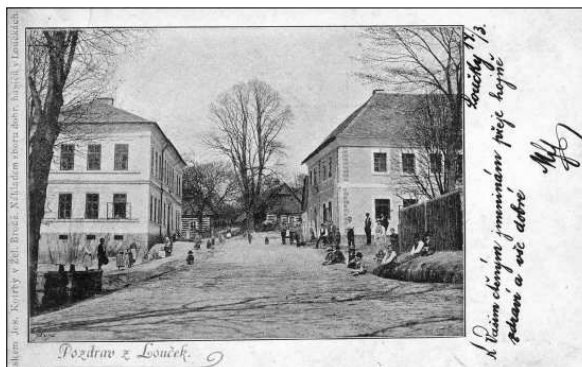
mohl větší měrou věnovat zvelebování obce (např. při stavbě sokolovny a vodovodu) a kulturně-společenské činnosti. Účast na okrskových a župních sjezdech vyměnil sbor ve druhé polovině 20. století za účast na hasičských soutěžích. Odměnou mu byla pravidelně dobrá umístění. Tři členové sboru se stali hasiči z povolání a sloužili v turnovské profesionální jednotce – František Kvarda, Zdeněk Kvarda a Liboš Hlubůček. Dnes má sbor 27 členů, starostkou je Martina Kůtková, velitelem Mirek Havlíček.

Z historie školy v Loučkách

První škola byla postavena v roce 1804. Do té doby se vyučovalo v soukromých domech na různých místech obce a působili zde jen laičtí učitelé. Byla to malá roubená stavba krytá šindelem (čp. 34). Malý byt v ní užíval i učitel. Prvním řídícím učitelem tentokrát jednotřídní školy byl František Ďoubalík.

Patronát nad školou přijal už v roce 1802 rovněž hrabě František Antonín Desfours. Školu navštěvoval velký počet dětí z širokého okruhu okolních obcí (Rakousy, Zbiro-

Škola v Loučkách kolem r. 1900

Budova bývalé školy, dnes sídlo obecního úřadu, místní knihovny a Výstavního zastavení

1901 i Klokočí) od školy v Loučkách. Základní kámen k nové školní budově byl položen 4. května r. 1882, byla postavena nákladem 1669 zlatých a od 2. listopadu 1883 se zde již vyučovalo. Svou podobu si budova udržela prakticky do dnešní doby. Reliéf hrajících si dětí byl pořízen v roce 1955 a na jeho realizaci byla pořádána sbírka. Vznikl jako klauzurní práce studenta UMPRUM Praha Ladislava Ježka z Michovky, žáka Karla Štipla. Škola byla zrušena v roce 1979, od té doby navštěvují loučecké děti školy turnovské.

František Hořák (1896 – 1943), řídící učitel, je lidsky i občansky nejvýznamnější osobností, která s Loučkami spojila své osudy. Nejvíce svých sil věnoval vedle školy práci v Sokole. Byl členem předsednictva Sokolské župy Ještědské, náměstkem okrskového starosty Sokola a župním divadelním referentem. Jako náčelník tělocvičné jednoty Sokol v Loučkách inicioval stavbu sokolovny, jako sbormistr založil a vedl mužský pěvecký odbor Sokola a jako režisér odbor divadelní. Po vzniku Bio-odboru Sokola se stal jeho jednatelem.

Pro obec pracoval dále jako člen obecního zastupitelstva, starosta Spořitelního a záložního spolku, činovník Kampeličky, pokladník místní školské rady a předseda Okrašlovacího spolku v Besedicích. V souvislosti se svým povoláním učitele působil jako jednatel Učitelské jednoty železnobrodské a v době svého učitelování byl kronikářem loučecké školy.

Narodil se 15. února 1896 v nedalekém Smrčí jako syn chalupníka Františka Hořáka a jeho ženy Anny Hořákové, rozené Hejdukové. Základního vzdělání se mu dostalo ve škole ve Vesce, českou měšťanskou školu navštěvoval v Železném Brodě, německou v Rychnově u Jablonce

hy, Michovka, Besedice, Kobrovy, Hamštejn, Vesec, Prackov, Smrčí, Klokočí), proto byla v roce 1855 škola jednotřídní povýšena na školu dvoutřídní. Druhá třída však vyučovala mimo školu v čp. 19. V listopadu r. 1867 bylo oficiálně povoleno odškolení osad Prackov, Smrčí a Vesec (v roce

*Řídící učitel
František Hořák*

nad Nisou. Státní reálku absolvoval v Turnově a Učitelství v Po-
lice, kde v roce 1916 maturoval. Hned po maturitě v srpnu 1916 byl
odveden do rakouské armády a zúčastnil se na frontách první světové
války bojů v Karpatech, Albánii a Rumunsku.

Své učitelství zahájil František Hořák v roce 1918 krátkými
pedagogickými štacemi v Bělé u Turnova, Záhoří, Loučkách a v Líšném.
V září roku 1920 nastoupil jako zatímní řídicí učitel v Loučkách a získal
zde definitivu v únoru roku 1921.

Usadil se v Loučkách (čp. 34), v rodišti a působišti své budoucí man-
želky Antonie Vocáskové (narozena r. 1894), dcery Františka Vocásky,
bývalého řídicího učitele v Loučkách, a jeho manželky Marie Vocáskové,
rozené Maturové. Antonie Vocásková, absolventka Učitelství v Kladně
(absolvovala v r. 1913), působila v té době jako výpomocná učitelka
bez platu v loučecké škole. Svatba se konala v českobratrské modlitebně
a na Okresní politické správě v Turnově dne 22. dubna 1922. Oba manželé
– učitelé – se plně věnovali škole a zapojili se velmi aktivně do občanského
a společenského dění obce. Výčet aktivit, kterými prokazovali občanský
postoj a vztah ke své obci, je skutečně úctyhodný.

Mimo školy bychom je nejčastěji zastihli v Sokole. Jejich organiza-
torská, cvičitelská a kulturně osvětová práce zejména v divadelním
a pěveckém odboru jim naplňovala veškerý volný čas. Největší zásluhu,
nejen organizační, mají na vybudování místní sokolovny. Jen na lámání
kamene, potřebného na stavbu, odpracoval na jaře roku 1923 pan řídicí
226 hodin. Bez Hořákovy účasti se neobešla ani stavba tolik potřebného
obecního vodovodu (1926 – 1927), která definitivně vyřešila velký ne-
dostatek vody v obci, a neuskutečnil by se další dávný sen všech spoluob-
čanů – elektrifikace Louček (1928). Pan řídicí komentoval tyto úspěchy
ve školní kronice těmito slovy:

*„Dnes má každý z vodovodu ra-
dost a nelituje značného nákladu
naň. Důsledek to ostřízlivění obce.
Není pijanů, jsou peníze na věci užiti-
tečné! Tak se obec rozmáhá vzrůstem
ostřízlivělých občanů a zánikem pi-
jáků a zpátečníků!”*

Manželé Hořákovy nežili jen pra-
cí. V roce 1929 si pan řídicí pořídil
auto – tatrovku – a s ní pak téměř
deset let cestovali společně po Evro-
pě. Na Balkáně navštívili řadu míst spojených s Hořákovým působením
za první světové války.

Slibně se rozvíjející život v Československé republice i působení
manželů Hořákových v Loučkách těžce zasáhl rok 1938. Přišla mobili-
zace vojenských záloh, rozpad Československa a naplno vypukla druhá
světová válka. Mobilizací byl i František Hořák, stejně jako další řada

Pamětní deska obětem fašismu

mužů z Louček, povolán k armádě a nastoupil v hodnosti nadporučíka v záloze ke svému pluku č. 22 v Jičíně. Účastnil se obsazení a zajištění československé hranice v krkonošském opevnění.

Po demobilizaci přišlo velké zklamání. František Hořák ale našel své místo v boji proti německým okupantům jako zpravodajský důstojník v domácím odboji orientovaném na Benešovu exilovou vládu. Sám byl nucen několikrát vyhledat úkryt před slídícím gestapem. Patřil k těm vlastencům, kteří riskovali a položili své životy v kauze Doc. Vladimíra Krajiny v souvislosti s působením a osudy členů para skupiny Antimony, operující v Rovensku pod Troskami. Dne 29. ledna 1943 byl František Hořák zatčen gestapem, postřelen, mučen a za dosud ne zcela vyjasněných okolností zemřel v nacistickém vězení pravděpodobně 1. února téhož roku.

Pozvání do Louček

V okolí Louček je velmi krásná příroda, které dominují višňové a třešňové sady, obhospodařované louky a místa s pozoruhodnými výhledy do okolní krajiny. Směrem k Turnovu upoutá daleký výhled na Bezděz a České středohoří, po levé ruce hradba Klokočských skal a po pravé ruce Ještědský hřeben. Západy slunce nad Bezdězem a nad Ještědem patří k nejkrásnějším scenériím okolní krajiny. Z besedické silnice nás pozdraví i Trosky a Vyskeř. Než se stočíme k majestátu Kozákova, objeví se na koberovské silnici vrcholky Krkonoš. Mimořádným zážitkem je i pohled na kvetoucí třešňové a višňové sady, které se táhnou v pásu několika kilometrů a okouzlují záplavou bílých květů. Do zářivých barev – červené, oranžové a žluté se pak sady oblékají s každým podzimem. Na jižním okraji obce, při silnici na Klokočí, se nachází nejvýznamnější současné naleziště zkamenělin středního turonu v Čechách.

Součástí Louček je osada Podloučky. Tato lokalita byla v listopadu roku 2010 vyhlášena přírodní rezervací. Podloučky se tak staly v pořadí již 12. výjimečnou přírodní rezervací Chráněné krajinné oblasti Český ráj. Jedná se o druhou nejbohatší přírodní lokalitu celého území – stanoviště osmi druhů přísně chráněných rostlin (hořec, okrotice, lilie), víc než dvaceti druhů živočichů (ještěrky, mloci, čápi) a pětice druhů zvláště chráněných hub (hříby, muchomůrky a čirůvky). Na cestě do Podlouček, pod kostelem sv. Antonína, roste cca 150 let památná lípa srdčitá, majestátní solitérní strom měřící v obvodu víc než 260 cm, a svou výškou úspěšně soupeřící s dominantou kostela.

Kromě přírody nabízí Loučky i pohled do minulosti obce v expozici „Výstavního zastavení“ (v budově OÚ) nebo expozici sokolské historie a sokolského biografu přímo v historické budově sokolovny. V lednu zatančit a v červnu zasportovat si můžete s místními fotbalisty – jejich vyhlášeného každoročního fotbalového turnaje se účastní víc než deset mužstev. Na pravidelné březnové „Pepíkovské zabijačkové hody“ zvou všechny labužníky místní hasiči. Dětem mj. nabízíme „Noc s Andersenem“ a „Pohádkový sad“, oblíbenou rodinnou soutěžně-zábavnou procházku červnovými dozrávajícími sady v doprovodu oblíbených pohádkových postavíček. Nová tradice vznikla pořádáním „Loučeckého

Pohled na střed obce

jarmarku“, který se koná na místo pouti kolem červnového svátku sv. Antonína - nechybí dobré řemeslo, muzika, divadlo, pohádky ani dobré jídlo a pivo. O jarmarku je zpřístupněn i kostel s věží. V dohledné době by měl být ve spolupráci se Správou CHKO ČR vyřešen i problém, který zaměstnává zastupitelstvo obce od doby první republiky – úprava cesty do Podlouček, kterou „vezme“ každý větší přívalový déšť. Myšlenka na možnost vytvořit zde navíc další „naučnou stezku“ je v souladu se záměry připravovaného plánu rozvoje obce a jejího územního plánu. Možná dojde i na splnění velkého snu starosty – postavit v obci a nabídnout přicházejícím turistům rozhlednu. *Zkrátka – zveme vás do Louček, stojí zato se přijet podívat!*

Připravila **Jitka PETRUŠKOVÁ**,
kronikářka obce

Literatura:

Sborník okresu Železnobrodského
Pojizerské listy
Kronika loučecké školy
Retro kroniky obce Loučky
Popis betléma – Mgr. Bohunka Krámská
Popis a foto zvonů – Mgr. Pavel Jakubec
Historické fotografie archiv obce
Novodobé fotografie Jitka Petrušková